

Posudek na diplomovou práci *Vzdělání jako statusotvorný symbol*

Jedná se o umně napsanou práci, která se skládá jak z teoretické části, tak z analýz vlastního empirického výzkumu. Teoretická část se zabývá celou řadou aspektů spojených se sociologickým pohledem na vzdělání a autorka osvědčila dobrou znalost literatury i schopnost ji poměrně přitažlivou formou prezentovat. Mojí hlavní výtkou je značná roztříštěnost textu a neschopnost se držet tématu. Teoretická část tak působí dojmem, že autorka chce ukázat, co všechno během svého studia přečetla podle teorie, že vše souvisí se vším. Dočteme se tak nejen o tom, co znamená vzdělanostní společnost a kdo s tímto pojmem pracoval, ale i o sociologii vzdělání, sociologii výchovy, sociologii mládeže, sociologii školní třídy, jejich historickém vývoji či o založení americké National Society for Educational Sociology. I když je zajímavé, že Arnošt Bláha publikoval práce o sociologii dětství či Dítě a prostředí, není mi jasné, jak to souvisí se vzděláním jako statusotvorným symbolem. Stejně mi není jasné, proč se v textu diskutují různé modely genderového chování (aniž by byly vztaženy k hlavnímu tématu práce). Otázka vzdělání a sociálního statusu se nakonec objevuje až na straně 67. O to překvapivěji pak působí to, že ve srovnání s ostatními velmi podrobně diskutovanými aspekty vzdělání se otázka sociálního statusu téměř ignoruje a omezuje se na jednoduchý výčet několika indikátorů.

Empirická část začíná jednoduchým výčtem hypotéz, které nejsou nijak propojené s empirickou částí. Jedná se v podstatě jen o výčet výroků a v některých případech mi vůbec není jasné, jaká logika se za nimi skrývá. Například hypotéza č. 10 – Respondenti nebudou souhlasit, že „člověk se nejvíc naučí v praktickém životě, školy nejsou nutné“. Proč? Kteří respondenti s tím nebudou souhlasit? Analýzy se omezují na jednoduché tabulky a korelace a některé otázky jsou problematické (např. pojem vysokoškolské vzdělání je v češtině ambivalentní a odkazuje na proces i status – viz str. 90). Na empirické části je však třeba ocenit snahu o vlastní výzkum. I když by z hlediska věcných závěrů bylo mnohem smysluplnější použít existující reprezentativní data, což by otevřelo prostor i pro složitější statistickou analýzu, možnost ozkoušet si vlastní sběr dat je dobrá zkušenost.

Práci doporučuji k obhajobě, vzhledem k výše popsaným výtkám navrhuji známku velmi dobrou.